

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

**PROGRAM POTPORE MALIM MLJEKARAMA
ZA NADOKNADU TROŠKOVA SABIRANJA
MLIJEKA**

Zagreb, kolovoz 2023. godine

1. UVOD

Od 2021. godine je na svjetskom tržištu zabilježen stalan rast cijene nafte što se odrazilo na povećanje cijene svih naftnih derivata. S početkom ruske agresije na Ukrajinu 2022. godine stanje na tržištu energenata je dodatno otežano te je u Republici Hrvatskoj stalan rast cijena osnovnih vrsta goriva koji služe u transportu utjecao na rast troškova transporta mlijeka od proizvođača ili sabirališta do objekata za preradu malih mljekara. I pored poduzetih mjera od strane Vlade Republike Hrvatske u cilju stabilizacije cijena goriva na nacionalnom tržištu, cijene su porasle u 2022. godini za 28%. U Republici Hrvatskoj posluje trenutno 29 malih mljekara, koje na godišnjoj razini prerade oko 32 milijuna kilograma mlijeka od kojeg najveći udio čini kravlje (96%) i manji ovčje (3,2%) i kozje (0,8%) mlijeko. Male mljekare prikupe i prerade 7,4% od ukupne količine mlijeka proizvedenog u Republici Hrvatskoj. Kako bi osigurale dovoljnu količinu mlijeka za preradu, male mljekare surađuju sa više od 740 gospodarstava, a što je 19% od ukupnog broja proizvođača mlijeka. Iz omjera količine prikupljenog mlijeka i broja proizvođača razvidno je da se radi o većem broju farmi s manjom godišnjom proizvodnjom mlijeka i uglavnom s manje od 10 krava. Za prikupljanje dovoljnih količina mlijeka za preradu, vozila prelaze na dnevnoj razini velike udaljenosti što utječe na značajno povećanje troškova sabiranja mlijeka, a koje ujedno posao prikupljanja čini organizacijski i tehnički zahtjevnijim. Mlijeko se prikuplja specijaliziranim vozilima sa zajedničkih sabirališta u koja mlijeko donose proizvođači sa farmi koje su u blizini, a rijetko i sa farmi koje proizvode dovoljnu količinu mlijeka da posjeduju svoje uređaje za hlađenje i skladištenje mlijeka. U takvim uvjetima proizvodnje cijena sabiranja i transportnih troškova značajno opterećuje cijenu mlijeka i konkurentnost na tržištu proizvoda. Mali proizvođači mlijeka često se nalaze na prostorima slabije naseljenosti i obustava prikupljanja mlijeka na tim područjima dovest će do daljnje depopulacije ruralnih područja.

Ovim Programom osigurat će se pomoć malim mljekarima nadoknadom dijela troškova sabiranja mlijeka u svrhu očuvanja malih gospodarstava koja se bave proizvodnjom mlijeka.

2. CILJ I OPRAVDANOST PROGRAMA

Cilj programa je pružanje financijske pomoći subjektima koji su suočeni sa problemima uzrokovanim povećanjem troškova goriva koji sudjeluju s visokim udjelom u troškovima njihovog poslovanja te uzrokuju značajno povećanje troškova sabiranja i transporta sirovog mlijeka od isporučitelja do objekata za preradu. Zbog iznimno velikog povećanja cijene goriva subjekti u sabiranju i transportu mlijeka dovedeni su u situaciju manjka likvidnosti i generiranja gubitaka.

Dodjelom potpore zadržala bi se postojeća razina proizvodnje i prerade kravljeg, ovčjeg i kozjeg mlijeka te omogućio nastavak rada malih mljekara, a samim time i očuvala proizvodnja mlijeka na malim gospodarstvima u Republici Hrvatskoj.

3. PRAVNA OSNOVA

Pravni temelj za donošenje ovoga Programa je članak 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18., 42/20., 127/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21. i 152/22.).

Ovim Programom uređuje se dodjela državne potpore na temelju Komunikacije Komisije Privremeni okvir za mjere državne potpore u kriznim situacijama i za tranziciju radi potpore gospodarstvu nakon ruske agresije na Ukrajinu od 9. ožujka 2023. (SL C 101/3, 17.3.2022.) (u daljnjem tekstu: Privremeni krizni okvir).

Potpore iz ovoga Programa spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU) te su prijavljene Europskoj komisiji na ocjenu u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU.

4. MJERA U PROVEDBI PROGRAMA

U okviru ovog Programa omogućit će se potpora subjektima za nadoknadu dijela troškova nastalih prilikom sabiranja i transporta mlijeka od primarnih proizvođača do objekata za preradu.

5. PRIHVATLJIVI KORISNICI

Prihvatljivi korisnici potpore iz ovog Programa su mikro, mala i srednja poduzeća kako su definirana u Prilogu I. Uredbe Komisije (EU) br. 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 327/1, 21. 12. 2022.) koja posluju u odobrenim objektima za preradu mlijeka upisanima u Upisnik odobrenih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla kojega vodi Ministarstvo poljoprivrede i koja su sabrala i preradila mlijeko proizvedeno na području Republike Hrvatske u razdoblju od 01. siječnja 2022. do 31. prosinca 2022. godine.

Potporu ne može ostvariti subjekt koji prerađuje isključivo mlijeko s vlastite farme.

6. PRIHVATLJIVI TROŠKOVI

Prihvatljivi troškovi za ostvarivanje potpore u okviru programa su nastali uslijed neplaniranog povećanja troškova sabiranja mlijeka uslijed rasta cijena energenata tijekom 2022. godine. Iznos prihvatljive potpore u okviru Programa za svakog pojedinog korisnika određivat će se sukladno sljedećoj formuli:

$$x = \left(\left(\frac{a}{b} + \frac{c}{d} \right) / 2 \right) * e$$

Pri čemu je:

x - iznos potpore po prihvatljivom korisniku

a - broj isporučitelja mlijeka evidentiranih kod prihvatljivog korisnika

b - ukupan broj isporučitelja evidentiranih kod svih prihvatljivih korisnika prijavljenih za potporu u okviru ovog Programa

c – evidentirano sabrano mlijeko prihvatljivog korisnika (kg)

d - ukupno sabrano mlijeko svih prihvatljivih korisnika prijavljenih za potporu (kg)

e - ukupna financijska sredstva za provedbu Programa

7. OBLIK I NAČIN DODJELE POTPORE

Potpore se dodjeljuje u skladu s odjeljkom 2.1. točkom 61 Privremenog kriznog okvira u obliku izravnih bespovratnih sredstava. Svi iznosi potpore moraju biti bruto iznosi, tj. prije odbitka poreza ili drugih troškova.

Potpore se u cijelosti financira iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Ukupan iznos od 1.550.000,00 eura će se proporcionalno rasporediti prihvatljivim korisnicima čiji su podaci o broju isporučitelja i sabranom mlijeku evidentirani u bazi podataka Jedinstvenog registra domaćih životinja u Aplikaciji za vođenje podataka o proizvodnji mlijeka u razdoblju od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2022. godine.

Na temelju dostavljene dokumentacije, podataka iz dostupnih registara i za ovu svrhu zatraženih podataka iz drugih registara obavlja se administrativna obrada zahtjeva za potporu.

8. FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA

Ukupna sredstva za provedbu Programa za 2023. godinu u visini od 1.550.000,00 eura osigurana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcijama u 2024. i 2025. godinu.

9. PROVEDBA PROGRAMA

Ministarstvo poljoprivrede odgovorno je za izradu i upravljanje ovim Programom. Program se primjenjuje na cijelom području Republike Hrvatske.

Provedba ovog Programa propisat će se Pravilnikom, a provodit će ga Agencija za plaćanja u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju. Pravilnikom će se propisati detaljni uvjeti prihvatljivosti te potrebni dokazi o ispunjavanju uvjeta prihvatljivosti, razdoblje i način podnošenja zahtjeva za potporu, administrativna kontrola, isplata i povrat sredstava.

Ministarstvo poljoprivrede je poštovalo tzv. "stand still clause", odnosno nije dodjeljivalo potporu temeljem ovog Programa prije dobivanja odobrenja Europske komisije, a u skladu s odredbama Privremenog kriznog okvira. Europska komisija odobrila je ovaj Program 25. srpnja 2023. godine te je isti registriran pod oznakom SA.108270.

10. PRAVILA O DODJELI POTPORE

Prema ovom Programu grupa povezanih poduzeća smatra se jednim poduzetnikom.

Potpore iz ovog Programa zbrajaju se s potporama odobrenim na temelju Privremenog kriznog okvira sukladno odredbama istog.

Potpore iz ovog Programa mogu se zbrajati s potporama odobrenim na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 1407/2013¹ ili s potporom na temelju Uredbe o poljoprivrednom izuzeću¹ uz poštivanje odredbi o zbrajanju iz tih uredbi.

Prema ovom Programu ne mogu se dodijeliti potpore poduzetnicima koji podliježu neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Europske komisije kojom se potpora ocjenjuje nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem.

Potpore na temelju ovog Programa ne dodjeljuju se poduzetnicima na koje se primjenjuju sankcije koje je donijela EU, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- osobe, subjekte ili tijela posebno navedene u pravnim aktima kojima se izriču te sankcije
- poduzetnike koji su u vlasništvu ili pod kontrolom osoba, subjekata ili tijela na koje se primjenjuju sankcije koje je donijela EU ili
- poduzetnike koji djeluju u sektorima na koje se primjenjuju sankcije koje je donijela EU, u mjeri u kojoj bi se potporom ugrozili ciljevi odgovarajućih sankcija.

11. PRAĆENJE I IZVJEŠĆIVANJE

Korisnici potpore koji smanje količine otkupljenog mlijeka tijekom 2023. godine do 20% u odnosu na prosjek dvogodišnjeg otkupa u 2021. i 2022. godini, u obvezi su vratiti iznos potpore i to u jednakom postotnom iznosu na ukupno ostvarenu potporu koliko je u postotnom iznosu utvrđeno smanjenje otkupa mlijeka.

Korisnici koji tijekom 2023. godine budu smanjili količinu otkupljenog mlijeka za više od 20% u odnosu na prosjek dvogodišnjeg otkupa u 2021. i 2022. godini obvezuju se da će vratiti ukupan iznos potpore dodijeljen kroz ovaj Program.

Korisnici potpore obvezuju se da tijekom 2023. godine neće jednostrano raskidati ugovorne odnose s primarnim proizvođačima mlijeka.

U skladu s odjeljkom 3. Privremenog kriznog okvira Ministarstvo poljoprivrede se obvezuje poštivati obveze praćenja i izvješćivanja utvrđene u istom odjeljku.

¹ Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore (Tekst značajan za EGP) (SL L 352/1, 24.12.2013.) kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) 2020/972 od 2. srpnja 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1407/2013 u pogledu njezina produljenja i o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 u pogledu njezina produljenja i odgovarajućih prilagodbi (Tekst značajan za EGP) (SL L 215/3, 7.7.2020.)